

Waterschap Veluwe

Ter kennis name

Steenbokstraat 10
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn
[T] (055) 527 29 11
[F] (055) 527 27 04
[E] waterschap@veluwe.nl
[I] www.veluwe.nl

Aan algemeen bestuur (tkn) 27 april 2011

Portefeuillehouder A.H. Nootboom

Datum 11 april 2011
Opgemaakt door Projecten
Docbasenummer 220611
Projectnummer P2086E
Bijlage(n) -

Thema Goede kwaliteit oppervlaktewater en
waterbodem
Onderwerp Vispassage Grift - Weteringen

1. Beslispunten

- Dijkgraaf en heemraden heeft beslist dat de beoogde vispassage tussen de Grift en de Weteringen in het kader van de uitwerking Raamplan Robuuste Grift niet uitgevoerd wordt.

2. Inleiding

De beoogde aanleg van een nieuwe vispassage tussen de Grift en de Grote wetering is een maatregel uit het Raamplan Robuuste Grift dat op 3 maart 2010 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld. Dit voorstel heeft alleen betrekking op de vispassage en niet op de "robuuste natte verbindingzone" bij het Gulbroek waar deze vispassage onderdeel van uitmaakt. De vispassage zou betekenen dat bij de Bonenburger sluis te Heerde een waterafvoerverbinding vanaf de Grift, onder het Apeldoorns Kanaal door zou worden aangelegd naar de weteringen ter plaatse van het natuurgebied Gulbroek (zie figuur 1). Via de weteringen zou dan een vrije uitwisseling van met name stroomminnende vissoorten en andere beekgebonden planten en dieren ontstaan tussen IJssel en de Grift. Dit ter verbetering van de ecologische situatie in de Grift.

2.1. Aanleiding

De beoogde vispassage tussen de Grift en de Weteringen (en IJssel) is niet onomstreden vanwege de mogelijk negatieve neveneffecten op de waterhuishouding en ecologie. Dit bleek ook uit de bestuurlijke discussie bij de vaststelling van het Raamplan en de Visie Apeldoorns Kanaal en Grift (2003). Daarom is vanuit het Raamplan een separaat ecologisch onderzoek gestart naar de effecten van de beoogde vispassage (verbinding Grift- weteringen- IJssel). De aanleg van de beoogde vispassage is niet verstandig, zo blijkt uit een brede integrale afweging van de uitkomsten uit dat onderzoek. Dit is de aanleiding tot dit voorstel om op dit aspect af te wijken van het Raamplan Robuuste Grift.

Waterschap Veluwe

2.2. Opdrachtschrijving/doelstelling

Met dit voorstel wordt beoogd om het besluit over het Raamplan Robuuste Grift te actualiseren met de laatste inzichten over de beoogde vispassage tussen de Grift en de weteringen.

Figuur 1: Locatie vispassage: verbinding Grift- Grote wetering (uitsnede plankaart Raamplan Robuuste Grift)

3. Kader/uitgangspunten/vertrekpunten

- Het kader voor deze beschouwing van de vispassage is het Raamplan Robuuste Grift en de besluitvorming daarover. Hiernaast zijn in algemenere zin de uitgangspunten aan de orde van het Waterbeheersplan Veluwe en bijvoorbeeld het provinciale Waterplan. De Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Ecologische Verbindingszone (EVZ) zijn in deze context belangrijke beleidsfuncties. De beoogde volwaardige ecologische verbinding tussen Grift en IJssel is hoofdzakelijk ingegeven vanuit de EVZ functie, zo blijkt uit het Raamplan. De aanleg van een vispassage is niet als verplichte maatregel opgenomen in de KRW-maatregeltabel van het Waterbeheersplan Veluwe 2010 t/m 2015.
- Als voorwaarde voor de aanleg van de vispassage is in het Raamplan aangegeven dat de waterkwaliteit van het Apeldoorns Kanaal niet mag verslechteren. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor de KRW-doelstellingen van de weteringen.

4. Argumenten

- **Geen nieuwe doelsoorten in de Grift:** Uit het onderzoek naar de vispassage (RAVON, 2010) blijkt dat een vispassage geen duidelijke meerwaarde oplevert voor de Grift qua aantal te verwachten nieuwe gewenste vissoorten. Een deel van de gewenste soorten komt nu al nauwelijks in de IJssel voor (blijkt ook uit

Waterschap Veluwe

visonderzoek bij gemaal Veluwe), waardoor de kans erg klein is dat deze soorten de Grift zullen bereiken. Bovendien zijn de weteringen momenteel niet geschikt als migratieroute voor de gewenste vissoorten.

- **Risico van veel exoten:** Het risico blijkt te groot dat er door een vispassage veel invasieve exoten in de Grift komen en geen gewenste (vis)soorten. Een verbinding tussen Grift en weteringen is daarmee een risico voor de bestaande vissoorten in de Grift: door concurrentie en predatie zal het aandeel bestaande zeldzame vissoorten waarschijnlijk lager worden waardoor de KRW-score daalt. Op dit moment zijn exotische vissoorten in de noordelijke IJsselvallei aangetoond (v.b. marmergrondel).
- **De Grift verbeteren:** Uit de studie kan worden opgemaakt dat met de juiste herstelmaatregelen uit het Raamplan Robuuste Grift, de gewenste KRW-score voor vissen gerealiseerd kan worden zonder verbinding met de IJssel/ijsselvallei. Er zijn dus ecologisch geen (of negatieve) baten tegen hoge kosten van de aanleg van de vispassage en de inrichting van de weteringen als verbindingswateren.
- **Waterkwaliteitsverslechtering Apeldoorns Kanaal niet uit te sluiten:** Als er water vanuit de Grift naar de weteringen wordt afgevoerd voor de vispassage, zou een waterkwaliteitsverslechtering kunnen plaatsvinden op het Apeldoorns Kanaal (minder verdunning met schoon Grift water). Hierbij is rekening gehouden met de effecten van toekomstige ontwikkelingen en maatregelen zoals de afkoppeling van de rioolwaterzuivering Apeldoorn en maatregelen in het kader van Raamplan Robuuste Grift. De aanleg van een vispassage voldoet daarmee niet aan de gestelde kaders en uitgangspunten. Hierbij niet beschouwd de gevolgen van de debietafname voor de waterkrachtcentrale Hezenbergerstuw.
- **Uitwerking EVZ blijft mogelijk:** De uitwerking van de EVZ-beleidsdoelstelling kan ook via gebiedsinrichting van het Gulbroek gestalte krijgen, zonder aanleg van een visverbinding. Het niet realiseren van de vispassage sluit de aanleg van de "robuuste natte verbindingszone" bij het Gulbroek niet uit. Voor de doelstellingen van de KRW heeft dit ook geen negatief effect omdat de aanleg van een vispassage niet als verplichte maatregel is opgenomen.
- **Kanoroute blijft mogelijk:** Op de kanoroute uit het Advies Gebiedsontwikkeling van de Hoogwatergeul Veessen – Wapenveld of de Gebiedsagenda Apeldoorns Kanaal heeft het niet aanleggen van een vispassage geen negatieve consequenties. De bestaande hydrologische scheiding tussen het Apeldoorns Kanaal-Grift en de weteringen is mede gelet op de toekomstige waterverdelingen wenselijk om de kwaliteit van de weteringen te waarborgen.

5. Maatschappelijk draagvlak

Uit het gebiedsproces bij het opstellen van de Raamplan Robuuste Grift bleek geen expliciet draagvlak voor de aanleg van de vispassage. Zowel maatschappelijk als bestuurlijk waren er zorgen bij een vispassage over de negatieve effecten van invasieve exoten op de bestaande planten en diersoorten en over waterverdelingsvraagstukken. Voor zover bekend is Waterschap Veluwe een van de eersten in Nederland die een expliciete ecologische haalbaarheidstudie heeft laten uitvoeren naar een vispassage. In overeenstemming met de adviezen daaruit kan het

Waterschap Veluwe

besluit tot het niet uitvoeren van de vispassage naar verwachting rekenen op brede maatschappelijke waardering (zorgvuldigheid en doelmatigheid).

6. Bestuurlijke/juridische consequenties

Gelet op de bovenstaande argumenten is het verstandig (vanuit zorgvuldigheid en doelmatigheid) om - in afwijking van het vastgestelde Raamplan Robuuste Griff - de beoogde aanleg van de vispassage niet uit te voeren. De keuze om de beoogde vispassage niet aan te leggen vloeit voort uit de voorwaarden en uitkomsten uit het onderzoek die reeds in het Raamplan staan beschreven. Het Raamplan Robuuste Griff is via een gebiedsproces zonder inspraak tot stand gekomen. Dit betekent dat deze aanpassing onder de aandacht kan worden gebracht bij belanghebbenden via lopende algemene communicatie vanuit het Raamplan Robuuste Griff.